

รายวิชา 2107102 แนวทางการศึกษาวรรณคดีไทย
ใบงาน การสะท้อนชีวิตและสังคมของวรรณคดีและวรรณกรรม

ให้นักศึกษาศึกษาวรรณคดีหรือวรรณกรรม จำนวน 1 เรื่อง โดยวิเคราะห์ว่าวรรณคดีนั้นมีการสะท้อนชีวิตและสังคมในปัจจุบันอย่างไร

การสะท้อนชีวิตและสังคมของวรรณคดีจากเรื่อง : เสภาขุนช้าง-ขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายนฎีกา

ผู้ประพันธ์ : ไม่ปรากฏนามผู้แต่ง

ประเภท : วรรณคดี

แก่นเรื่อง : - จมื่นไวยลักพาตัวนางวันทอง

- ขุนช้างโกรธจึงถวายนฎีกา

- พระพันวษาดัดสินประหารชีวิตนางวันทอง

เนื้อเรื่องย่อ :

จมื่นไวยวรรณาคิดถึงมารดา เพราะขณะนั้นตนมีความพรั่งพร้อม มีข้าทาสบริวาร มีภรรยา 2 คน คือ นางศรีมาลาและนางสร้อยฟ้า มีบิดาคือขุนแผน ขาดแต่มารดา จึงลอบขึ้นเรือนขุนช้างเพื่อไปพานางวันทองมาอยู่ด้วย นางวันทองถูกลูกชู้จึงจำใจมาด้วย จมื่นไวยให้คนของตนมาส่งข่าวขุนช้างว่าตนป่วย ขอแม่ให้ไปดูแล ขุนช้างรู้ทันและโกรธแค้นจึงร่างหนังสือถวายนฎีกาต่อสมเด็จพระพันวษาในขณะพระองค์ เพิ่งเสด็จกลับจากประพาสและยังประทับอยู่ในเรือ ขุนช้างลอบคองเข้าไปถวายหนังสือ สมเด็จพระพันวษาก็รู้ จึงมีรับสั่งให้โบยขุนช้าง 30 ที ในฐานะที่ไม่รู้จักกาลเทศะ ส่วนนางวันทองเกิดนิมิตฝันและมีลางร้ายต่าง ๆ ขุนแผนจึงเสกขี้ผึ้งให้นางวันทองทาปาก และกินหมากที่เสกด้วยเวทมนตร์พร้อมทั้งกระแจะจันทน์เจิม ก่อนเข้าเฝ้าสมเด็จพระพันวษา สมเด็จพระพันวษามีรับสั่งให้นางวันทองเลือกว่าจะอยู่กับใคร ขุนช้าง ขุนแผน หรือ จมื่นไวย นางวันทองตัดสินใจไม่ถูกทำให้สมเด็จพระพันวษากลุ้มมากเพราะทรงเห็นว่านางวันทอง เป็นหญิงละโมภตัณหาจึงมีรับสั่งให้ประหารชีวิตนาง

ตัวละคร :

1. ขุนช้าง
2. ขุนแผน
3. นางวันทอง
4. จมื่นไวย
5. สมเด็จพระพันวษา

การสะท้อนชีวิตและสังคมของวรรณคดี

คุณค่าด้านวรรณศิลป์ :

1. การสะท้อนถึงอารมณ์โกรธแค้นและสะท้อนใจ และมีการพรรณนาถึงเรื่องฝันร้าย
2. ใช้ถ้อยคำเกิดความเศร้าสะท้อนใจ สงสารในชะตากรรมของตัวละคร
3. การบรรยายโวหาร การพรรณนาโวหาร การเปรียบเทียบ และกวีแทรกอารมณ์ขัน

คุณค่าทางสังคม :

1. ลักษณะทางสังคม : ยกตัวอย่างเช่น ตอนขุนช้างถวายฎีกา เป็นตอนที่ชะตาชีวิตของนางวันทอง ตกต่ำถึงที่สุด คือ ถูกพระพันวษาพิพากษาให้ประหารชีวิต ซึ่งจะเป็นตอนที่หลากหลายอารมณ์ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในสถานภาพใดในสังคม กษัตริย์ สามเณร ภรรยา มารดา บุตร ตัวละครในตอนนั้นแทบทุกตัวมีบทบาทสำคัญ แต่ที่เด่นที่สุดมี 2 ตัว คือ สมเด็จพระพันวษาและ นางวันทอง จากเนื้อเรื่องที่น่าเห็นใจไม่เพียงแต่นางวันทองเท่านั้น สมเด็จพระพันวษาก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่น่าเห็นใจ เนื่องจากฝ่ายหนึ่งถูกสั่งประหารและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายสั่งประหารชีวิต

2. แนวคิดเกี่ยวกับสังคม :

2.1 ฐานะและบทบาทของสตรีในสังคม นางวันทองเป็นตัวอย่างของสตรีไทยสมัยโบราณโดยแท้ คือ เกิดมาเพื่อรับบทของบุตรี ภรรยาและมารดา ตามที่ธรรมชาติและสังคมเป็นผู้กำหนด และเมื่อต้องรับบทพลเมืองก็เป็นพลเมืองตามที่ถูกครอบงำปรารถนาให้เป็น เนื่องจากนางวันทองไม่มีโอกาสเลือก อาจได้แต่เพียงคิดแต่ไม่เคยได้ปฏิบัติตามที่คิด นางวันทองถูกกำหนด เส้นทางของชีวิตให้เป็นไปตามความต้องการของคนอื่นทั้งสิ้น ความเคยชินจากการเป็นผู้ปฏิบัติตาม เมื่อสมเด็จพระพันวษาทรง เปิดโอกาสให้นางเลือกทางเดินของชีวิตตนเอง นางก็ว่าอุ่นใจไม่อาจตัดสินใจได้ จึงก่อให้เกิดเหตุการณ์อันเศร้าสะท้อนใจในที่สุด

2.2 บทบาทของกษัตริย์ต่อประชาชนในสังคมไทย สมเด็จพระพันวษานั้น ถ้าจะพิจารณาอย่างละเอียด ก็จะเห็นได้ว่าแม้จะทรงเป็นเจ้าของชีวิต มีพระราชอำนาจอันล้นพ้น แต่ก็มิได้ทรงใช้อำนาจอย่างปราศจากเหตุผลหรือด้วยพระอารมณ์ หากได้ ทรงปฏิบัติอย่างเหมาะสม และทรงมีพฤติกรรมไปในทางที่สมเหตุสมผลที่สุด เนื่องจากต้องแก้ไขปัญหาในระดับประเทศแล้วยังต้องแก้ไขปัญหาระดับครอบครัวของประชาชน เปรียบเหมือนพ่อหรือผู้ใหญ่ในครอบครัว เวลาคนในครอบครัวมีเรื่องเดือดร้อนหรือ เกิดเหตุการณ์วุ่นวายและมาฟ้อง ก็ต้องทรงเป็นราชธุระ

2.3 ค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับสตรี สังคมไทยไม่นิยมสตรีเยี่ยงนางวันทอง คือมีสามีสองคน ในเวลาเดียวกัน แม้โดยแท้จริงแล้วการที่มีสามีสองคนนั้นมิใช่เกิดจากความปรารถนาของนางเอง แต่จุดนี้ สังคมกลับมองข้าม เห็นแต่เพียงผิวเผินว่านางนาร้างเกี้ยว ในทางตรงกันข้าม ค่านิยมเกี่ยวกับการมีภรรยาหลายคนในเวลาเดียวกัน กลับปรากฏในหมู่คนชั้นสูง โดยเฉพาะ ผู้มียศฐาบรรดาศักดิ์ของไทย แต่สังคมไม่

รังเกียจ กลับนิยมยกย่อง เพราะค่านิยมกำหนดว่าลักษณะเช่นนี้เป็นเครื่องเสริมบารมีและความเป็นบุรุษ
อาชานไฉยให้มากยิ่งขึ้น

สมาชิกกลุ่มวรรณคดีเรื่อง : เสภาขุนช้าง-ขุนแผน ตอน ขุนช้างถว้ายฎีกา

- 1 406315004 นางสาวนาตาชา เจ๊ะเงาะ
- 2 406315005 นางสาวอัชมียะห์ สามัน
- 3 406315006 นางสาวนัสรีน นิเซ็ง
- 4 406315011 นางสาวนุรฟาเต็ม เม๊ะะบากอ
- 5 406315014 นางสาวนัสรีน บินดอเลาะ
- 6 406315015 นางสาวฟารีดา ชง
- 7 406315017 นางสาวฮานีฟา หมัดหอน
- 8 406315023 นางสาวนุรไลลา เตะ
- 9 406315025 นางสาวอริศมาร์ ซาลี
- 10 406315028 นางสาวนุรฮาซีลา อาแวนุ
- 11 406315035 นางสาวซูไมยะห์ ยูโซ๊ะ